

מגן דוד שלנו

מערך הדרכה לכיתות ד'-ו'

ערכת פעילות לחודש הלאום תשפ"ד 2024
קרן קימת לישראל, החטיבה לחינוך ולקהילה

רציונל:

מגן דוד הוא סמל יהודי כבר מאות שנים, אולם מקורותיו ההיסטוריים העתיקים והמעניינים והמשמעותיים הרבות הטמונות בו, אינם מוכרים לרבים. בפעילות ננסה להכיר את המשמעות וההיסטוריה של הסמל וליצור חיבור אישי וחוויתי בין המודרכים לסמל, לערכים שהוא מייצג ולמדינה.

מטרות הפעילות:

- היכרות עם ההיסטוריה והמשמעות של סמל מגן דוד
- חיבור למדינה, לסמליה ולערכיה
- עידוד למנהיגות, ללקיחת אחריות, לערכיות ולדאגה לזולת
- חוויה והנאה

גיל: כיתות ד'-ו'

זמן: 45 דקות

מקום: בפנים או בחוץ

עזרים:

- 15 ריבועים גזורים למשולשים
- 3 כרטיסיות סליחה על השאלה
- דפים לבנים, טושים ומספרים
- מקרן ומחשב (לא חובה)

הכנות:

- נגזר ונפריד את הריבועים שבערכה ליצירת משולשים
- נכין מספר משולשים ריקים מדפים לבנים
- אם הפעילות מתקיימת בחוץ, נדפיס את שקפי המצגת

מהלך הפעילות:

שלב 1: דגל ישראל

ניכנס לחדר עם דגל ישראל או נזמין מתנדב לצייר על הלוח מגן דוד/דגל ישראל לכבוד חודש הלאום.

נשאל – מי כבר קישט את הבית בדגלים לקראת יום העצמאות? למה בעצם אנחנו מקשטים בדגלים? (אפשר לערוך חידון דגלים קצר – מה מצויר על דגל ארצות הברית? מה מופיע על דגל בריטניה? איך נראה דגל צרפת? ודגל יפן?) מי יודע מה המשמעות של הדגל שלנו – מאין הוא הגיע?

נספר: לפני שקמה התנועה הציונית, לא היה ליהודים דגל. צריך לזכור שהם היו מפוזרים בכל העולם בקהילות בתוך מדינות שונות, ועד שהתעוררה התנועה הלאומית הציונית, שרצתה לאגד את כל היהודים יחד ולהביא אותם למדינה אחת, לא היה להם דגל משלהם.

ב-1897 בחר דוד וולפסון, עוזרו של הרצל, שארגן את הקונגרס הציוני הראשון, לתלות דגל ובו שני פסי תכלת ומגן דוד כדגל הקונגרס. ב-1933 הפך דגל זה לדגל הרשמי של התנועה הציונית, ומאחר יותר נבחר להיות דגל ישראל.

וולפסון כתב: "בפקודת מנהיגנו הרצל באתי לבאזל כדי לעשות את ההכנות לקונגרס הציוני הראשון... באיזה דגל נקשט את אולם הקונגרס? מה הם צבעיו? הן דגל אין לנו... והנה הבהיק רעיון במוחי: הרי יש לנו דגל, לבן וכחול, בטלית אשר בה נתעטף בתפילתנו – טלית זו היא סמלנו. נוציא נא את הטלית מנרתיקה ונפרוש אותה לעיני ישראל ולעיני כל העמים. הזמנתי דגל כחול לבן ומגן דוד מצויר עליו".

נסכם: על פי התיאור של דוד וולפסון הבנו מאין מגיעים הפסים התכולים בדגל – מהטלית. אבל מאין מגיע מגן דוד? ולמה **דווקא הוא** נבחר להיות במרכז הדגל שלנו?

שלב 2: מרכיבי הסמל

נחלק את הקבוצה לצוותים של 3-4 מודרכים, ונפזר במרכז החדר קלפי תמונות משולשים מסוגים שונים. נבקש מכל צוות לחשוב מה לדעתו משמעות הסמל מגן דוד, המורכב משני משולשים, ולבחור שני משולשים שבעיניו יכולים להביע בצורה הכי טובה את הרעיון שלו. נדגיש – המשולשים יכולים גם להיות המקור וההשראה ולעזור לחשוב על רעיונות. שני המשולשים יכולים להיות זהים או שונים זה מזה, בהתאם למשמעות שרוצים להביע. אם יש צוות שלא מוצא משולש מתאים בין כל האפשרויות, הוא מוזמן לקחת משולש לבן ולצייר עליו את המשמעות שהוא רוצה להציע.

כל צוות יצטרך לבחור שני משולשים שירכיבו את מגן הדוד שלו, ולהציב את מגן הדוד שיצר במרכז המעגל. לאחר 10 דקות נזמין את הצוותים להציג לקבוצה את מגני הדוד שיצרו, ולספר מדוע בחרו במשולשים המסוימים האלה, ומה הם מסמלים בעיניהם.

שלב 3: מצגת

נקרין את המצגת ונספר מעט על ההיסטוריה והמשמעויות המיוחדות למגן דוד בתרבויות השונות.

להורדת המצגת סרקו:

או חפשו בגוגל: "מצגת סמל מגן דוד, אתר חינוך וקהילה של קק"ל" אם הפעילות נערכת בחוץ, נשתמש בכרטיסיות שהדפסנו מראש מתוך המצגת.

שלב 4: סיכום ודיון

אפשרות 1: נשחק "סליחה על השאלה": נזמין חמישה מתנדבים ונושיב אותם בשורה מול הקבוצה. כל אחד יצטרך לענות בתורו על שאלה. עם תום הסבב מחליפים ומזמינים חמישה מתנדבים חדשים שיענו על השאלה הבאה (כל החמישה עונים על שאלה זהה, כל אחד את תשובתו, בסך הכול יש שלושה סבבים – 15 משתתפים).

1. מה או מי עליי ומחזק אותי?

2. על מה או על מי חשוב לי להגן (בבית, בבית הספר, במשפחה, במדינה)?

3. הדבר שהכי חשוב לדעתי לחגוג ולציין בחודש הלאום הזה הוא...

אפשר כמובן להוסיף שאלות לסבבים נוספים – ולדאוג מראש לכרטיסים.

אפשרות 2: נצייר על הלוח מגן דוד גדול, ונכתוב על קודקודיו של המשולש המרכזי את שלוש השאלות שבסעיף הקודם. נחלק פתקיות דביקות, וכל מודרך יכתוב את התשובות שלו על הפתקית וידביק ליד השאלות.

מחנכות ומחנכים יקרים,

בשבעה באוקטובר 2023 התרחש אירוע מטלטל שזעזע את עולמם של המוני אנשים בכל רחבי העולם, ובעיקר ערער את יסודות עולמנו שלנו, כאן בישראל.

בהמשך נתלשו ישראלים רבים מבתיהם, וישראלים רבים אף יותר חשו כאילו הקרקע נשמטה מתחת רגליהם והם נותרו ללא בסיס איתן לעמוד עליו, תלויים ונדהמים אל מול קריסת תפיסת החיים שלאורה התנהלו עד ליום השחור ההוא.

בתוך האפלה, הזוועה והשכול היו וישנן גם נקודות אור רבות, קטנות וגדולות, וגיבורות וגיבורים רבים שהתגלו ופעלו, חלקם הגדול אזרחיות ואזרחים מן השורה, שנעשו לגיבורים בעל כורחם.

נקודת האור הזוהרת ביותר בתוך הטלטלה וחוסר הוודאות הייתה ההירתמות של הישראלים זה למען זה, כשכל אחד נותן ועוזר כפי יכולתו מתוך אחריות אישית וקשר בל יינתק – בתיאום מופלא ובאופן ספונטני ולא מתוכנן.

בהיותי סא"ל במילואים, ששב לאחרונה לעבודה לאחר כ-70 ימי מילואים בעוטף עזה, כמו רבים מהישראלים, לא יכולתי שלא להתפעל מהאחוה מחממת הלב ששררה בקרב חיילי צה"ל בפרט, ובקרב אזרחי ישראל ככלל: היכולת של הישראלים להישען זה על זה, להירתם למטרה משותפת ולעבור את הימים הקשים יחד.

הצלחנו לשים בצד את המחלוקות, להיתמך איש ברעהו ולעזור זה לזה – חיילי צה"ל ואזרחים, זקנים כצעירים, חזקים כחלשים, מרכז ופריפריה, יהודים ושאינם יהודים, עניים כעשירים – כל אחד כפי יכולתו, וכל אחד משנה. הרעות הזו החזירה אותי אל הרעיונות שעל בסיסם הוקמה קרן קימת לישראל: פרוטה לפרוטה נאספה, והארץ נגאלה, יושבה, יוערה, והופרחה דונם אחר דונם ורגב אחר רגב.

אותן אחווה והירתמות למען מטרה עליונה מהדהדות ומזכירות גם את הנס ההיסטורי שקרה כאן לפני יותר משבעים שנה, כאשר התאחדו כל קצות העם היהודי, התגברו על המחלוקות, הספקות והפערים, והצליחו, ברוך השם, להקים בית לאומי בארץ ישראל.

בערכת הפעילות שלפניכם אתם מוזמנים להכיר את ההיסטוריה של הסמל שבמרכז דגל ישראל – מגן דוד. בפעילויות השונות אנו מזמינים אתכם להכיר את המשמעויות המאחדות והמיוחדות בסמל, להבין יותר לעומק את חשיבות הנתינה והגבורה האזרחית ולגלות את העוצמות הטמונות בכל אחד ואחת מאיתנו.

נקווה להציע כאן הזדמנות לתיקון ולצמיחה מתוך השבר והמשבר – של כל אחת ואחד באופן אישי ושל כולנו יחד כחברה ישראלית שמגדירה ומגלה את עצמה מחדש.

**אסיים בברכת רפואה שלמה לכל הפצועים,
ובתפילה לשלומם של חיילי וחיילות צה"ל
ולחזרתם בשלום ובמהרה הביתה
של כל החטופות והחטופים.**

פעילות פוריייה ומהנה

שר-שלום גריבי

מנהל החטיבה לחינוך ולקהילה של קק"ל

